

Ese de trei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Domineca, candu o oala intraga, candu numai diumetate, adica dupa momentul impregiurailoru.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe anu intregu	7 fl. a. v.
" diumetate de anu	4 " " "
" patriu " "	2 " " "
pentru Romania si Strainetate:	
pe anu intregu	15 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " " "
" patriu " "	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespondenti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiunea Stadt, Wallfischgasse Nr. 8, Mezzanin, unde sunt a adresa si corespondentiile, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditura; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anu noi si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linie, repetiile se facu cu pretiu scadiutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se anticipa. Speditura: Schullerstrasse Nr. 11 unde se primescu insertiuni.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

Cu 1/13 iuliu se incepe patriarulu alu doile de anu de la existinta a acestei foi, candu totodata deschidemu abonaminte noue.

Tendinta urmata pana acu, o vom continua neschimbata, dezvoltand-o totu mai multu, amesuratu principiiloru rostite in nr. 1.

Vieta politica a natiunii nostre se datza numai de ieri de alaltieri; deci chiar acu cauta se ni croimu o direptiune secura in asta privinta, pentru care cu inima liniscita se potemu primi responsabilitate in fatia venitorului. Acesta direptiune speramu a o ave cu concursulu barbatiloru romani de inteligentia si capacitate d'in tote partile romane, d'entre cari o parte mare si insemnata ni promise si incep a ni da spriginire. Astfelu opiniunea publica se va lamuri neincetatu, va deveni — a tuturora. Numai pre acesta cale suntem indreptatiti a spera unificarea si concentrarea aspiratiuniloru nostre natiunali, fora de cari lupta nostra pentru garantiile existintei si dezvoltarei nostre natiunali — nu pote pretinde rezultatulu doritu. —

Pentru limba nostra vom ave purure ingrigirea, cu care ni o testara strabunii nostri; vom starui, in catu se estinde aptivitatea nostra, la unificarea ortografiei romane. Literatur'a nostra, direptiunea si fazele ei le vom petrece cu atentiune, tintindu la comunicatiune literaria catu mai mare intre tote patriele romane. —

Cu interesele clerului si ale scoliloru ne vom ocupa d'in di in di totu mai multu si mai seriosu; pentru ca recunoscemu in ele pre factorii

principali ai vietii nostre natiunali. Prosperarea lor e conditiunea prosperarii natiunali. —

Economiei si anume economiei de campu si comerului, vom face locu totu mai multu, precum ni se inmultiescu legaturele cu barbatii de specialitate. —

Intre scopurile invederate ale acestei foi, cari sunt: **a da poporului romanu unu diariu liberu si liberale, nepreocupatu de spiritulu de partita si pre catu se pote de generale pentru toti romanii**, — se mai cuprinde si acelu momentosu si — potemu dice — binefacatoriu, de **a da acestu diariu cu pretiu catu mai effinu, de diumetate mai effinu de catu ver care alta foia asemenea.**

In momintele de fatia, apropierea nostra de teatrele resboinului, da foiei nostre insemnate si avantajiu extraordinariu.

„Albina“ va apare casi pana acum'a, de trei ori in septemana. Pretiulu ei pentru tierile Austriei e pe $\frac{1}{4}$ de anu 2 fl. — pe $\frac{1}{2}$ anu 4 fl. — Pentru Romania si tierile straine pe $\frac{1}{2}$ anu 8 fl. — Pe unu anu 15 fl. v. a. — Daca se vor regula referintiele postali intre Austria si Romania, — ceea ce dorimu si speramu in interesulu ambeloru state, — vom scade pretiulu de abonamentu si pentru acesta patria romana.

Viena 21 iuniu/3 iuliu 1866.

Redactiunea.

Viena 25 iuniu/7 iuliu.

A intrenutu o fase noua, de importantia mare. Cabinetulu imperatescu de Viena si-a dechiaratu la Paris inoiera de a predá Venetia lui Napoleonu. In urm'a acestei dechiarari, Imperatulu Franciei se intrepune atatu la Florentia catu si la Berlinu pentru medlocirea unui armistitiu.

Resultatele acestei intreniri francesci nu sunt cunoscute inca in modu oficial. Cate s'au stracoratu in publicu, cam pe sub mana, afirma cumca guvernulu italianu a respunsu lui Napoleonu ca nu se pote invoa la procedura unilaterala, fiindu ca intr' acest'a l' impedecca tractatulu de aliantia legatu cu Prussia. Alta versiune scie ca pre guvernulu italianu nu l'impedecca tratatulu intr' atat'a, in catu dorinta lui de a lua Venetia de a dreptulu, si nu d'in man'a lui Napoleonu, mai departe de a nu implini conditiunile ce le lega Austria de predarea Venetiei, adica desdaunare drepta cu alte tieri seu cu bani, si cumca Austria se tiena patrunghiulu cetatiloru pana dupa raspunderea desdaunarei, era apoi aceste fortaretie se fie derimate.

In catu pentru Prussia, acesteia i se imbia armistitiulu de doua parti. Imperatulu Napoleone trimise pre generalulu Forey, era Benedek trimise d'adrepulu pre Gablenz locutieninte de maresialu. Gablenz a retornatu in cortelulu principale, dar cu ce resultatu? nu scimu inca positivu, era coniepturi nu voimu a insira. — Atat'a de securu ca Prussia inca a suferitu perderi mari, deci armistitiulu ar fi binevenitu si pentru ea, cu scopu de a-si reculege arma'ta, — catra acest'a se mai adauge inca ca cuventulu imperatulu Napoleonu nu va fi fora presiune a supra ei.

Pe campulu bataliei de la media-

nopte domnesce d'ocamdata linisce. Pana in aceste mominte n'avemu descrierea oficiala si intraga a nefericitei lupte de la Königgrätz — Josefstadt (invingerea de la Sadowa o numescu Prusii) a careia victime le sentiescu tote poporele d'in imperiu, manifestandu-se pretotindene dorere adanca. Intr'adeveru se dice ca ar fi mai remasu preste 100,000 de feciori. Dar in atari cause, nu pote multami numerulu rotundu. —

Diariile semioficiali, oficiosesi cele gidovesce d'in Viena, scosera spadele pentru aperarea causei Ovreiloru d'in Romania. Permittendu-ne spaciulu ne vom incerca, alta data a trage paralela intre sörtea Ovreiloru d'in Austria (de la 1836 in cöce) si a celoru d'in Romania. Pomenimu acu ca numitele diarie ieu notitia despre unu comitetu romanu secretu care agita contra emanciparei ovreiloru, dar trecu cu vederea acca cerceustantia ca Ovreei mai de multu a formatu asemene comitetu sub numirea „Salutu publicu“ (salute publica pre romaniam) amenintandu pre ablegatii cari nu vor vota pentru drepturi politice Ovreiloru.

Comitetulu romanu, de a esistatu, s'a formatu de demonstratiune contra celui ovreescu. — Aseptamu descrierea diariiloru romane. caci ni se paru curioase asertiunile celoru nemtiesci despre derimarea sinagogei. Nu credemu ca omenii desarmati, se potaderima unu edificiu intregu, numai cu pumnulu, si cu intime catu se n'ajunge a-i impedecca militia care veni de locu.

Diet'a Ungarici despre afacerile comune.

Parerea

subcomitetului comisiunici de siesedeci si siepte. (Continuare.)

30. Cu privire la acca parte a afaceriloru comune, ce nu se tiena apriatu de suera gu-

vernarei, nu tienemu cu scopu neci senatu imperialu completu, neci ver-unu parlamentu centralu seu comunu, fie ori si cum numitu; d'adrepulu aceste acci unulu ne vom incerca; ni dorimu, ca: de-ora-ce si in pre naltulu cuventu de tronu a M. Sale, sanctiunea pragmatica e punctu comunu de manecare — de o parte tote tierile coroncei unguresce la olalta, de alta parte era cele lalte tieri si tinenturi ale Maj. Sale la olalta se se privecca ca doue parti deosebite si deplinu egalu indreptatite. Prin urmare, paritatea deplina intre aceste doue o consideramu de conditiune ce nu se pote delaturá in privinta manipulari afaceriloru comune.

31. Pe bacea acestui principiu de paritate aléga diet'a Ungarici pentru tiéra-si d'in sinulu ei o delegatiune de unu numeru hotaritu de membri si anume d'in amendoue casele tierii. Aléga de asemenea si cele lalte tieri si tinenturi ale Maj. Sale in modu constitutionalu pentru ele o delegatiune de totu atati membri.

32. Aceste delegatiuni sunt de alesu numai pentru unu anu, adica pentru o sesiune a dietei, si trecandu anulu, adica cu inceputulu sesiuneci noue, activitatea delegatiuniloru inceta cu totul. Membrii loru potu fi realesi.

33. Fie-care delegatiune desclinitu, d'in senulu ei si liberu si-alege presiedinte, notariu si, incatu necesitatea va postu si altu personalu oficial, pre toti membrii lui; ca insa-si prefige ordinea afaceriloru.

34. Delegatiunile le va conchiamá purure Maj. Sa. pe unu terminu anumitu, si adica schimbandu, intr' unu anu la Pest'a, intr' altu anu la Viena, seu daca adunarea celoru lalte tieri ale Maj. Sale seu Maj. Sa insu-si va postu, la alta capitala a tieriloru acelor'a.

35. Fie-care delegatiune tienne siedintia separatu, in acele se otaresece prin votarea dupa capete si prin majoritatea absoluta de voturi a membriloru, si ce a hotaritu majoritatea, se privecce de hotarirea adunarei intregi. Pentru rectificari proprie, se pote induce in protocolu votulu separatu, dara nu slabesce puterea hotaririi.

36. Amendoue delegatiunile in siedintie impreunate nu se potu constatu, ei fie-care comunica celeialalte in serisu parerile si hotaririle sale, si in casu de pareri diferite, prin scrisori se vor incerca a-si lamuri ideile. Scrisorile le serie fie-care in limba propria, alaturandu acelu si traducerea autentica.

37. Decum-va prin aceste scrisori nu ar succede a unu parerile acestoru doue delegatiuni: atunci ambele delegatiuni vor tienne siedintia impreunata, sau amandoue se vor desclinita. In siedintia impreunata vor presiede presiedintii ambeloru delegatiuni, dar suera loru de aptivitate va fi numai a grigi de actulu votarei si a enuncia majoritatea. Spre aducerea hotaririi se potfesse majoritatea absoluta a tuturor membriloru d'in amendoue delegatiunile. Protocolulu se va portá in limba fie-care de catra notarii ambeloru parti, si se va autentica in comunu.

38. Daca schimbarea aloru trei scrisori remane fara succesu: fie-care parte are dreptu se provöce pre cea lalta ca cestiunea se se decida prin votisare comuna, ceea ce partea provocata nu pote refusa; si atunci presiedintii ambeloru parti in contielegere prefigu loculu siedintii pentru votisare, diu'a si ora ei, invitandu fie-care presiedinte membrii d'in delegatiunea sa.

39. De suera aptivitatei acestoru delegatiuni se potu tienne numai acele obiecte, ce in legea despre afacerile comune, sunt indrumate apriatu la aceste delegatiuni. Delegatiunile, in despusetiunile loru, nu se potu estinde mai departe de acestea, era in afacerile rezervate dietei unguresce si regimului ungurescu nu se potu amesteca.

40. Delegatiunea emisa spre tractarea despre afacerile comune dorimu se o privimu de o atare corporatiune, care fiindu liberu aléga de dieta, in afacerile si dupa norm'a preserisa si defipta de lege, representadict'a fatia cu cele lalte tieri ale M. Sale, intocma precum si noi senguratecii deputati alesi liberu dupa cercuri representamu tiéra si interesele ei la diet'a unguresca. Chiar pentru acca nu aflamu cu scopu ca delegatiunea prin instructiuni prevenitorie se fie legata, pentru ca in atari instructiuni convenirea ambeloru parti nu ar ave rezultatulu doritu, si adese-ori s'ar intempla ca, daca delegatiunile ambeloru parti ar ave instructiuni apriate dar diferitorie, ar fi cu nepotintia a ajunge la resultatu pe calea contielegerii, si acest'a chiar candu obiectele ce compunu afacerile comune sunt de natura in catu delaturarea seu amanarea decideri loru ar fi a impedecca machina statului.

41. In privinta modulu proceduri euggetamu ca ar fi cu scopu a hotari, cumca obiectulu ce in puterea legii se tienne de delegati-

natiunalitatiloru e mai precisu esprimata in proiectulu comisiei, si dorese si in acestu de acum mai mare precizitate.

Representantia natiunale o afla de lipsa, dar in acosta privintia modulu propasu in proiectu nu l'indestulesce, caci dupa modificari ce se intentioneaza in legea electorala, acosta poate se lese chiar desfavoritore noua, apoi daca mai amintim si modulu de verificari prin juri, potemu calcula inainte la miciorarea si nu la inmultirea numerulu nostru, dar abstragendu de la ablegati, si reflectandu la membrii casei de sus, cari ca demnitari substau unoru influentie ce nu vor fi promovitore de scopuri natiunale, potemu uainte sei ca acea reprezentare nu ni va fi multu folositoare. —

Altecum standu proiectulu acestu mai aproape de ceta alu comisiei si nediferindu nici de ceta d'in 1861 lu primese de basa desbateri.

In fine dechiaru ca desi se tiene de solidaritate, dar acosta voiesce a se interpreta ca mai putin de ceea ce se staverese in conferintia se nu-i fie iertatu a pretinde, dar pentru mai multu voiesce a-si sustiene dreptulu deplinu. —

Ales. Mocioni nainte de a se slobodi in desbateru principiiloru d'in cari ar fi a se pucece la deslegarea cestiunii natiunalitatiloru, si-descopere parerea sa fatia cu principiulu de oportunitate desfasuratu de Fauru, si dice ca intru intielesulu aceluia noi numai pana acolo ar trebui se mergemu pana unde damu de grenatii, era atunci se incetamu; inse principiulu democraticu nu pretinde si la intrebare esentiali oportunitatea, dar nici se pote aplica acolo, unde este vorba de existintia natiunale, altecum nu convine nici cu demnitatea nostra, caci nu suntem cersitori, ci avemu detoritinta a ni asigura existintia nostra natiunale; daca greutatile ar trebui in asta privintia se ne marginesea, apoi nu ar trebui se pretindemu nemica. —

Principiulu oportunitatii nu lu primese, ci acela care ni-lu dicta scopulu nostru, adica existintia nostra politico-natiunale. Vine acum intrebarea: ca ore pote-se acestu scopu ajunge? noi lu constituire am disu ca se pote, dechiarandu ca ne vom nisi a l'efectu pre temeulu egalu indreptari cu respectarea integritatii teritoriale, si de consiliu care spre a ceta pre terenulu odata defiptu. Suprematia unei limbe si natiunalitati o recunosee numai in catu e o necesitate a organismulu de stat. — Consecintiele cari se potu trage d'in aceste principie ar fi pretensiuni esentiali cari nu se

potu schimbati nici candu si nici cum, si asi trebuie se staverimu unu programu natiunale, in care se nu ceremu mai multu de catu e de lipsa pentru asocierarea existintiei nostre natiunale.

Vediendu dara principiele aceste depuse in proiectulu de fatia, lu primese in principiu si de basa desbateri. —

Fauru dechiaru ca nu d'in oportunitate, ci d'in presupunere cumca principiulu democraticu va fi preeumpentoriu in organismulu municipieloru, se indestulesce cu o lege permissive in privintia limbei; era arondarea numai in genere nu o partinesce, in casuri speciali inse o primese.

Ioanovicu se alaturu parerei desfasurate de Fauru si nu primese proiectulu nici in principiu, fiindu ca nu vede nici o destingere esentiale intre elu si ceta alu comisiei. Inarticularea reprezentantiei natiunale o afla de superflua, de ora-ce reprezentantia de ablegati si magnati o avemu, si ne folosimu chiar si in casulu presinte de acosta; nu e tema ca schimbare in organizarea municipieloru si in legea electorala se vor face spre daun'a principiulu democraticu, ci d'in contra e convinsu ca acela se va desvolta si mai tare, era dependintia magnatiloru nu va fi daunacioasa, candu pucece d'in presupunerea unui guvern liberulu si respundictoriu, si asi afla d'in destulu reprezentantia ce o avemu cu atat mai vertosu, cu catu-i vine intr'ajutoriu si dreptulu de asociatiune precum si organismulu natiunalesericescu ce l'avemu, pre acarora terenu natiunalitate se potu folosi de tote medilicele a-si promova interesele natiunale, si pana ce se va pune in vietia o lege indestulitorie pentru natiunalitate.

In privintia arondarei e de acordu cu Fauru ca in genere se nu se pretindu, caci nu afla de bine a se basa totu pre majoritate fiindu acosta adese fluctuanta, si voindu elu a asigura si scuti si minoritatile; altecum arondarea e de lipsa si d'in respecte de administratiune, la acela tempu apoi se pote lua privintia si la natiunalitate, ca se evitam frecarile natiunale. —

Elu e pentru o lege permisiva in privintia limbei si principiulu obligatoriu abstragendu de la alte greutati si de acosta nu lu pucece, fiindu ca nu potemu impune altora o lege ce densu nici o pretindu, caci afara de romani si serbi, cele lalte natiunalitati dora nici nu pretindu limba in comitate seu de o pretindu, apoi nu senguru numai ceta a majoritatiei.

Pentru acosta elu s'ar margini la urmatoarele trei garantii:

1. se ni-se deschida terenulu intrebuintiarei limbei in comune, comitate, districte si cetati, dar permissive si se se pote chiar si 2 limbe intrebuintia.

2. se ni se garanteze participarea cuvinioasa cu privire la natiunalitate in tote ramurile deregatoriiloru administrative si judetiali.

3. se ni se garanteze unu ajutoriu potrivit si corespundictoriu d'in medilicele statulu pentru inaintarea culturei si desvoltarea nostra, si in incepiere cu acosta se se reorganizeze institutiele sustatore si se se fundeze altele noue.

Cu aceste acosta s'ar indestuli caci prevede cumca legea acosta nu pote a se fini la un'a dieta, ci va fi de lipsa a se modifica mai de multe ori chiar si de acosta, pentru ca se ocupa de ce-va cu totul nou, ce nu a fostu inea prin lege regulatu, si asi nici se pote inainte sei in catu vor fi despusetiunile acestei legi practice; dreptaceea elu pentru acum e indestulitu deca vom elupta numai fundamentulu deslegarei, era cele lalte vor urma apoi de sine. (Va urma.)

Aradu, 2 iuliu nou.

Comentariile mare parte nefundate, care de curundu se publicara in acestu diariu cu privire la constituirea consistoriulu apelatoriu metropolitanu, — dupa ce d'in alte parti mai competente lipsetu in diurnalistica deslucirile, ce dora cu totu dreptulu le-ar astepta publiculu, — me indamna pre mine a face unele rectificari fundate in acte oficiose, ce avui ocaziune de a le vedea; si adica:

1. Pana la o regulare definitiva a trebiloru besericee nostre natiunale, carea se astepta de la unu congrasu besericescu, — sinodulu archierescu tienutu in anulu trecut la Sabiu, pe basa sistemii consistoriali d'in anulu 1782, carea prin resolutiunile privitorie la infiintarea metropoliei romane, deocandata e lasata in vigore pentru partile romane rupte de catra metropoli' carlovitiena, — au aflatu de lipsa, a compune unu consistoriu apelatoriu mitropolitanu, in loculu celui ce mai nainte-lu avuramu la Carlovitiu, si acela senguru numai pentru negotiele dieceselor sufragane: a Aradului si a Caransebesiului; era nu si pentru ale archidieceei transilvane, unde — precum se scie — fururile besericesci d'in vechime sunt regulate si organizate in alta forma.

2. Dupa ce — precum atinseu — la compunerea mentionatulu apelatoriu s'a luat de basa si de cinsura sistem'a consistoriale

d'in 1782, — acela-si apelatoriu dupa Sect. IV. §. 10. a sistemii atinse, era se se compuna d'in unu Archiepiscopu, ca presedinte; d'in doi Episcopi; doi Archimandriti; doi Egumeni; doi Protopopi; doi Parochi, si d'in unu notariu cu votu decisivu; — dar fiindu ca de asta data in tota Ierarchia romana nu se afla nici unu Archimandritu seu Egumenu: asiadar loculu aceluia in apelatoriu se suplini cu cei doi Protosinceli, cari-i avemu, si cari dupa modulu promovirii lor sunt demnitari centrali ai metropoliei. Cei lalti membri: doi Protopopi si doi Parochi, remasera se se imparta de o potrive pe cele doue diecese sufragane.

3. La propunerea facuta d'in partea episcopiei aradane, dupa cum me invinseu; — s'a cautatu a se ave privintia nu numai spre partile banatene, adnesate catra dieces'a aradana, si nu numai spre partile proprie ale Aradului: ci chiar si spre cele biharene. Dar fiindu ca d'in clerulu secolaru pe dieces'a aradana cadu numai doi asesori apelatoriali, adica: unu Protopopu si unu Parochu; si fiindu ca celu mai indemanatecu Protopopu propusu d'in partile banatene, ca unulu ce eselaza cu facultati rari intielesuali, cu o portare detotu esemplara, si cu unu zelu neadormitu in oficiu, — nu s'a potutu delaturu*) de acosta a remasu, ca asessorulu apelatorialu d'in categoria Parochiloru se se alaga seu d'in partile arado-ienopolitane; seu d'in cele biharene. — Acum judece ori cine; care cunosec pre barbati nostri besericeani d'in tote partile: ore pe langa aceste mesure potutu s'a face mai nimerita alegere, de catu ceta ce s'a facutu in persona parochulu d'in Giula Giorgiu Vasileviciu? — De avau locu in apelatoriu mai multi, de catu doi asesori d'in dieces'a aradana, de carea se tiene si Biharea: atunci de securu districtulu oradanu nu remanea fara asesoru apelatorialu d'in senulu seu, cu tote ca si in fururile besericesci administratiunea directatii se intempla pe temeulu unoru legi universali, care nu sunt legate de un'a, ori de alta parte a ver unei diecese; era interesarea pentru locuri si persone se cade judecatoriu a o lasa a casa.

4. Acelu corespundinte alu „Albinci“ care vede smintela in acosta: ca in apelatoriu au intratu si calugari, — ar pote sei: ca in furulu apelatoriu nu se cernu numai procese matrimoniali, ci si totu felulu de cause disciplinari, cum si ratiunile monastiresci. Apoi si altminte nu sciu, cum judeca densulu; pote ca

*) Spre parere de reu au trebuitu se remana de la apelatoriu trecut, d'in causa altoru ocupatiuni oficiose forte presante, si se fie inlocuitu prin altulu. Coresp.

malulu Jului. A facutu monastirea Vintila voda in Buczu. In Banatu Vintila e nume si de batjocora.

IX. Iancu Voda.

Culesa in Domaniu prin inventariulu Iosifu Olariu. Dupa Fotino T. III. p. 57. a domitu 7 ani de a 1370. — Dupa Sincay T. II. pag. 225 — 228. mai putienu. — Eu credu in balada acosta a se intielege Ionu voda celu cumplicu, pentru ca mai nainte de a capeta domnia s'a taiatu imprejuru, si pentru ca poporul stramuta numele Iuru, si cu Iancu.

Sultanulu Selimu II. a tramiu turci si tataru a supra lui, si ostea lui moldovena a taiatu 10,000. d'in ei. Se dice a fi fostu fecioru dupa gardu a lui Stefanu IX. 1564. A mutatu resedintia la Iuri si pe mitropolitulu Grigoriu la arsa de viu. Pe elu la omoritu turcii legandulu de codele camileloru si stercocandulu. Se vede ca turcii era forte maniosi pe elu, pentru ca a fostu tarcitu si totusi li-a facutu atat'a ren. Este la an. 1581 in Moldavia si unu altu voda Iancu Sasulu dar acosta a fostu chiaru in contra legii nostre.

X. Constantinu Brancovanu.

Culesa in prejurulu Temisioarei de la N. Lupu. Acosta a domitu in Romania dela 1689 — 1814. E d'in viti'a Basarabiloru, si a avutu 4 feciori si 7 fete, — si a stediutu in Tergoviste era 1698 s'a mutatu la Bucuresti. —

In 1708. sultanulu Achmet III. l'a intaritu pe vietia, si imperatulu Austriei Leopoldu I. l'a facutu printiu austriacu.

In 1711 Petru celu mare imperatulu Rusiei a plecatu in contra Turciei, si Dimitrie Cantemiru voda Moldaviei l'a ajutatu, — era Br. nu a cutezatu abn ajutu. — Dar' dupa pace, spatarulu Mihail Cantacuzinu si fratele acestuia Constantiu, precumu si Stefanu si Radu Cantacuzinu verli lui Brancovanu, inceparu intrigi asupra lui si lu acusara la Sultanulu ca a tienutu cu rusii.

Atunci turcii a dusu pe Br. cu domnia, 4 fii, si 4 gineri si 1. nepotu la Constantinopolu, si Stefanu Cantacuzinu verulu a dusu si marturii mincinoase, si imperatulu a demandatu de in 16. Aug. Vineri 1714. i-a taiatu lui capulu, si lui Stefanu, Radu si Mateu primiloru si ginerele G. Vacarescu.

Prunciloru a disu Sultanulu se alaga intra morte si turcia, dar Br. ta'la a disu: Fiiloru am perdutu tote avutiile, se nu perdemu inea sufletele; stati tare si barbatesce dragii mei, nu ve uifati la morte etc.

Stefanu verulu seu i-a umatu in seauinu, dar peste 1 1/2 anu turcii si lui i-au taiatu capulu. —

XI. Coconulu Raducanu si Iancu Sibinianulu.

Culesa de D. T. N. Velia prin Dubesei si Padurani in Carasiu.

V. Alexandri in brosiura II. p. 30. are o balada sub numele „Bogdanu“ totu obiectulu acosta dar' partea IV. e stramutata, si a V. nu o pomenese.

Explicandule amendone afiu cumca Bogdanu a fostu feciorulu lui Stefanu celu mare d'in Moldavia 1456 — 1503. si mai tardiu Bogdanu III. domnitorulu dela 1502. 1517. In Polonia domnia regele Cazimir, si Alexandru, unulu d'in 4 feciori era Cezcu Litvaniei (tiera litanesea) provincia ei Polonia, iera de la 1497 — 1500. regele Poloniei.

Bogdanu — dupa balada inea in vietia tatalui — dar dupa istoria candu devenise voda de trei ori a petitu pe Elisabeta sor'a lui Alexandru, dar capetandu cociara de trei ori a portatu resoiu de resburare. Dupa istoria Bogdanu s'a luat de moare o moldovena si a avutu pruncu pe Stefanu voda 1517 — 1530.

Stefanu celu Mare in 1477 ca veduiva s'a cumnatu cu Maria fat'a lui Radu voda d'in Romania, si acosta a fostu mama lui Bogdanu carea era orbu.

Veli Sincay T. II. p. 108 — 116. si Fotino T. III. p. 39 — 40.

Bogdanu e dara muncle originalu a baladei, iera Coconulu Raducanu e nume stramutatu mai tardiu. — Despre Iancu Sibinianu poetulu magiaru Arany János in opuiu seu „Kisfaludyk“ T. II. p. 216. dupa ce aduce o balada sub titlu acosta demustra ca eroulu e Hunyadi Jánosiu. Se dice ca Sigismundu regele ungariu fiindu la Stefanu despotulu Serbiei, aci a aretat pe Iancu Sibinianulu casi pe aprodu (pagiulu) seu. — Dar Hunyadi Jánosiu al. Juon Corvina a moritu in 1456. tocm'a in anulu candu a inceputu Stefanu celu mare a domni, asiadara nu a fostu contemporanu cu Bogdanu. Poporul a schimbatu si aci alta persona. —

Pe timpulu lui Bogdanu, Nifon era mitropolitu, si aceste se numese Fotino T. II. p. 33 — 45.) de Sautu, si balada pote ca intielege pe acestu suntu.

In istoria pe altu Raducanu deatu pe unu fecioru alu C. Brancovanu, nu am aflatu. — Dlu Velia, candu tramise baladasi dede parerea ca, J. Sibinianu, ar fi Hunyadi Janos.

XII. Imperatulu Salabeg.

Tramiu de Dlu Velia de pela Tefanulu mare si Secasiu.

Acosta e anta'la balada despre unu erou srbinu; dar' e de mare insemnatate, si vechia.

D'in ea se vede resoiulu crestineloru cu paganii si pe mare. Eu redueu balada acosta la timpul cruciadeloru de la capetulu secolulu 11, pana la capetulu secolulu 13. pentru cuprinderea Palestinei. Pe poporul romanu d'in Carasiu, pe unde se canta acosta balada nu l'a interesatu, pote nici n'a scintu de alta cruciada, de catu de acosta in care a luat parte si elu cu domnitorulu seu. —

Sub papa Onoriu alu III. s'a inceputu a patra cruciada, si Andreu alu II. regele Ungariei in 1217 a luat parte cu succesu bunu, si pentru acosta se numese acestu rege Hierosolimitanu.

Saladin, seu Salahedin a fostu cuprinsu Ierusalimulu, si cetatea Ptolomeiu unde a fostu 3 ani asedia pana s'a predatu.

Eu sulu Salabeg nu potu intielege pe altulu decatu pe Saladinu.

XIII. Janosiu Craiu si Anuliu.

Culesa in Domaniu prin inventariulu Iosifu Olariu. —

Sub Ianosiu Craiu se intielege Iuan Zapolya 1838 — 1840.

A fostu principelu Transilvaniei si mai tardiu regele Ungariei, dar' Ferdinandu I. imperatulu l'a facutu se se indestuleze cu Transilvania si ceta-va comitate d'in Ungaria desi Ianosiu s'a tienutu titlu de rege.

Acestu Zapolya si in Sincay si in Fotino se numese Iuan Craiu, era in manuscripulu lui Orasiulu Nisnev Vol. II. p. 39 Ianosiu Craiu.

XIV. Generalu Vitoranu.

Culesa de pela Secasiu-Oravitia in Carasiu si tramisa de Dlu N. T. Velia.

Vitoranu, mai bine Veterani, a fostu unu generalu de frunte a lui Leopoldu I. imperatulu Austriei, si a avutu mai multe batii cu turcii. Veterani in 1692 a bagatu in o pesteru, 3 mile dela Rostava noua, 300 de feciori, si 5. canone, ca se prinda pe turci, si pesteru de atunci se numese a lui Veterani. Mustafa II. sultanulu cu Silan Gerei clanulu coimiei a plecatu pe la Belgradulu Serbiei in Banatu, la Timisoara si Lugosiu. In 24. Sept. 1695 la Lugosiu a fostu batutu mare si Veterani capetandu rane a cadutu pe moarta turciloru, si i s'a taiatu capulu.

Unu eracu de Temisiu d'in susu de Lugosiu se numese „siantinulu lui Veterani.“ Puntea gionoboli se explica mai bine cu puntea ciarnoboli.

XV. Landanu Vitezulu.

Culesa de pe la Secu in-Oravitia in Carasiu prin Dlu N. T. Velia.

Numele adeveratu e Loudon si Laudon unulu d'in generalii cei mai mari austriaci. — Elu s'a nascutu in 10. Oct. 1716 in Livlandu d'in familia scotica. In 1742 a venit la Viena, si a fostu denumitu de capitanulu panduriloru in partid'a Trenck. Mai tardiu a fostu maioru in regimentulu de granitia la otaculu Turciei, — cu de buna sem'a la celu romanescu, — pentru acosta e cantatu de romani. —

Iosifu II. imperatulu la denumitu de comandantu in contra turciloru si primindu comanda dela Haidik, in 8. Oct. 1789 a cuprinsu Belgradulu Serbiei cu asaltu. Imperatulu pentru acosta victoria i-a datu steu'a de briliantu a ordinulu Mariei Tereziei, ce se pastra in tesauriatulu dinastiei, si Leopoldu II. a resumperatu acestu ordinu de la familia lui Laudonu — repausatu in 14 Iuliu 1790 — cu 50.000 fl. —

XVI. Mateasiu Craiu.

Culesa pe la Domaniu — Recitia in Carasiu prin Dlu Iosifu Olariu inventariulu. —

Mateasiu a fostu regele Ungariei dela 1458 — 1490. Balada acosta se vede ca se reduce la smintulu de dreptate a lui Mateasiu, pentru ca dupa morte lui a remasu proverbulu: „Regele Mateasiu e moritu, si dreptatea a perit!“

Eu credu ca sub cei 7. eumeti se intielegu septemviri (septe barbati de la judeca'la mai inalta) acarora oficiu e de a spune dreptatea.

Poanteasiu de la poanteisu, adica canoneriu seu tunariu la tunari mari. —

XVII. Radu Voda.

Culesa pe la Domaniu — Recitia prin inventariulu Dlu Iosifu Olariu.

Dupa Fotino T. II. p. 49 afiu apriatu, ca acestu Radu a fostu alu VII. numitu de la Afomati. — A domnit de la 1521 — 1523, si de la 1523 — 1529. — In a dou'a domnie Negre Vorniculu, si Draganu Postolniculu s'au scutatu asupra lui Radu, dara elu a fugitu cu fiulu seu Vladu la Parvu banulu Craiovei, Inse inimicii l'au prinsu la episcopia Ramniculu si i-a taiatu capulu si lui si fiulu seu, pe urma l'au inmortentatu in monastirea Argisului. —

Perisiulu nu e numeratu intre cele 13 ruri mai marisore ale Romaniei. —

nile acestea, ministeriul comunu s'el lu propuna de osebitu fie-carei delegatiuni. Fie-care delegatiune va avé dreptu a indreptá întrebări catra ministeriul comunu, séu, dupa sfer'a lor, catra unu membru alu aceluia si sé póta cere de la ei desluciri, chiar pentru ace'a ministeriul comunu va avé dreptu, éra candu va fi provocatu la aceea, va fi si deobligatu, sé se infatisieze si la un'a si la alta comisiune, sé respunda, sé astérna scrisorile cerute si sé dee desluciri.

42. Hotarirea bugetului va fi partea cea mai importanta a problemei acestoru delegatiuni, in fie-care anu. Acestu bugetu, ce se póte estinde numai preste cheltuiiele cari prin legea constitutionala infintiata pentru detiermurirea afacerilor comune, se vor recunósce ca comune, lu va gati ministeriul comunu cu conlucarea ministerieloru deselinite respundiatorie ale ambelor parti, si asiá se va predá deschlinitu fie-carei delegatiuni. Delegatiunile lu vor desbata deschlinitu in modulu preserisu mai sus, éra observatiunile si-le voru cuminecá in serisu, daca in óre-care punctu nu s'ar poté uní parerile lor, atunci vor hotari despre elu prin votare in siedintia comuna.

43. Bugetulu astfelu detiermuritu, sen-guraticele tieri nu-lu mai potú luá la desbatare, ci fie care este indetorata dupa proportiunea, care (in modulu preserisu in punct. 20, 21, 22, 23 si 24 a proiectului nostru) mai nainte s'a detiermuritu, sé póte partea bugetului ce cade a supra ei. Inse de óra-ce cu referintiála acestu bugetu comunu, aruncarea cheltueloru incassarea si detiermurirea sistemiei de contributiune in Ungaria, se tiene de activitatea dietei un-guresci si a ministeriului respindietoriu un-gurescu: ministeriul un-gurescu va luá in bugetulu seu, ce lu va asternedietei un-guresci, tóte acele ce cadu in proportiunea numita pre Ungaria, d'in bugetulu comunu detiermuritu, dara aceste pusetiuni in privinti'a marimeí lor nu mai potú fi supuse la desbateri. Ministeriulu respindietoriu incassandu sumele re-cerate pentru detiermuritele cheltuiiele comune, care va fi respindietoriu pentru întrebuintia-reá sumeloru primite spre scopulu menitu; in tielegendu-se de sine, cá celu ce manipulezá sumele, e supusu la dare de socóta stricta.

44. Control'a a supra acestei dari de so-cote asisdere cade in sfer'a activitatii numite-loru delegatiuni, acele si in privinti'a dariloru de socóta vor procede in modulu deserisu mai sus.

(Va urmá.)

Protocolulu

siedintiei 12. ténute d'in partea insotirei ablegatiloru romani in Pesta in 31. Maiu 1866 la 9 óre nainte de améadi. Presiedinte: Antoniu Mocioni. Notariu: Aureliu Mauriu. Membri: Andreiu Mocioni, Aloisiu Vladu, Sid. Popoviciu, Ales. Mocioni, Florianu Varga, Sig. Borlea, Gerardu Véghsá, Dem. Ionescu, Ioane Popoviciu-Descanu, Ales Romanu, Ioane Fauru, Vicentiu Babesiu, Georgiu Ioanovicu, Georgiu Mocioni, Iosifu Hodosiu, Andreiu Medanu si Georgiu Ivacicovicu. --

57. Presiedintele deschide siedintia cu dechiarea, cá de óra-ce ieri proiectulu de lege substernutu de comisiunea insotirei cu majoritatea voturiloru s'a delaturatu, conferinti'a sé discute si staveréca principiiele generali de dupa cari avem a purcede.

Fauru partenesce acést'a si voiesce ca numai de catu sé desbatemu si staverimu acele principie.

Sig. Popoviciu inse cu privire la acca impregiurare, cá avemu eunoscentia despre unu altu proiectu care ni s'a comunicatu, doresce ca acéla sé se iee la pertraprare. --

Babesiu asemenca e de parere cá fiindu proiectulu seu de inca unu membru comisiunulu primitu si subserisu, sé se iee la pertraprare, deci lu propune de bas'a desbateri, séu in catu nu s'ar primí apoi mai esiste si celu d'in 1861, si numai lu catu niei unulu d'in acestea nu s'ar acceptá, sé se purceda la staverirea principiiloru generali, cari ar avé sé le contiena unu altu proiectu.

Nainte de a aminti modificarile cu cari voiesce a întregi proiectulu seu, afla de lipsa a recapitulá acele cinci principie in cari diferesece de celu d'in 1861 adeca

a.) in proiectulu seu prevaléza principiulu obligativu si nationalu in locu de celu individualu si facultativu,

b.) acéla pretinde arondarea comitateloru dupa nationalitati,

c.) usulu limbei e simplificatu si nicairi nu ierta mai multu de un'a limba.

d.) existintia nationale si-are expresiunea sa, si coordinarea nationalitatiloru e regulata.

e.) natiunea si-are tipulu seu nationalu. Modificarile ce le afla de lipsa si le-au insemnatu, si cere iertare de a-le dictá, ce facendu, subterne proiectulu seu astfelu modificatu ce se aclude sub D. provocandu conferinti'a a se pronuncia a supra aceluia, dechiarandu inse cá principiiele aci depuse contieniu minimulu cu care romanii potú fi in-

destluiti, dar de alta parte si fratiloru magiari li se face concessiuni cari potú sé-i indesiuleze.

Fauru cere ca sé se puna întrebarea cá voiesce conferinti'a a lu primí in principiu séu nu?

In urmare acést'a, întrebarea astfelu formulata se pune d'in partea presidiului provocandu-se membri a-si dá parerea a supra proiectulu. --

Hodosiu voiesce a-si dá parerea sa la întrebarea pusa, si dechiara cá in proiectulu de fatia, acéla ce e bunu, e d'in proiectulu comisiunei; éra ce e nou, e reu si e o conglomerare si confusiune, cáci 1.) nu este regulatu si precisatu principiulu de natiune politica, a 2.) totu asiá nu e regulatu nici usulu limbei, éra a 3.) niei are forma de lege, cáci cuprinde presumptiuni si explicari, ce nu e iertatu ca o lege sé contiena; deci nu lu primesece nici in principiu, ci propune sé se emita alta comisiune de trei, carea sé eluce unu proiectu nou. --

Babesiu face observarea cá obiectiunea d'antaia si de acéa nu stá, fiindu cá proiectulu seu a fostu gati nainte de cel'a alu comisiunei, si asiá dóra vice-versa ar stá.

Romanu propune ca d'in economisarea tempululu sé primimu de bas'a desbateri proiectulu d'in 1861 si sé lu luámu numai de catu la pertraprare.

Sig. Popoviciu afla cá dupa ce elu a partinitu proiectulu comisiunei care majoritatea nu l'a primitu, si dupa-cestu de sub cestiune stá mai aprópe aceluia, contienendu mai tóte punctele d'in elu, numai cá intr'unu modu mai linu, elu d'in parte-si lu primesece de bas'a discusiuni. --

Fauru nainte de a-si dá parerea sa voiesce a-si descoperi serupurile ce le are fatia cu proiectulu de sub cestiune 1.) desí densulu d'in principiu nu e in contra unei legi obligatóre pentru limba, totusi privindu la greutiá ce obstau unei astfelu de legi, elu nu primesece principiu obligatoriu, ci e pentru lege permisiva d'in principiu democratico-constitutiunulu, si d'in privinti'a dreptulu statutariu ce vindica prin lege municipieloru in privinti'a alegerei limbei oficióse, cáci avendu municipiele dreptu statutariu, si-potu alege limb'a, fara sé se céra acceptarea unui principiu, de dupa care chiar in Buda-Pesta incéta usulu limbei magiare, o astfelu de lege dara cu greu vom poté eluptá, si de aceea nu partinesce proiectulu. 2.) Arondare d'in principiu nu o respinge ba o afla chiar si d'in punctu de vedere administrativu de fórte de lipsa, dar nu o partinesce in principiu d'in cauza de oportunitate,

reflectandu la acca impregiurare cá nu noi, ci alii au interesu mai vitalu a-o privi de flagranta, sé ne usurámu dara lupt'a, lasandu iniciativa in privinti'a acést'a acelor'a, cari sunt mai de aprópe interesati, éra noi sé-i sustienemu numai in cererea lor; in genere nu e in contra arondarei ba in anumite casuri voiesce a-o pretinde, dar niei de catu ca principiu. 3.) Ce se atinge de simplificarea limbei o primesece, dar ar vor sé se preciseze mai bine de catu contiene proiectulu, ca sé se seie unde incepe usulu limbei tierci adeca a celei magiare. 4.) Coordinarea nationale o partinesce, dar in proiectu nu o vede destulu precisatu si chiara. 5.) Representarea nationale duce la universitate, acést'a inse acum e ncrealisabila, crede inse cá in statuti constitutionalé acéa se infocuesce prin dreptulu de asociatiuni.

Parerea lui si-o descopere intr'acéa cá voiesce sé esopere ca nationalitatile ca atari sé fie recunoscute, cari apoi pre temciulu dreptulu de asociatiune sé se desvólte comunele si municipiele sé aiba dreptu a întrebuintia limba majoritatii in calitate de oficiósa si nationalitatile sé se póta folosi de tóte drepturile ce le cere existintia si inaintarea acelor'a, elu voiesce sé staruiesca deslegarea acestei cestiuni importante pre bas'a democratiei si pre principulu dreptatii si fratietatii, si de ocamdata pentru acum s'ar margini numai la acést'a.

Proiectulu contiene multe ce elu le primesece, dar contiene de alta parte si astfelu de despusetiuni, cari ca consecintiele si corolariile unui principiu, nu e de lipsa a se mai aminti, si in fine se ocupa si de astfelu de despusetiuni cari potú impedeá chiar si punerea fundamentulu unei legi pentru nationalitati, deci dara voidu elu resultatu, se marginesce pentru acum la cele sus desfasurate, fiindu convinsu cá cele lalte urméza cu tempulu de sine. --

Descanu in privinti'a formei de permisune respunde cá nu ar avé nemica in contra, deca ar fi securu cá constituirea corporatiuniloru, ce chiar acum e sub desbatare, se va formá asiá, incatu in acelea sé fie representata adevérata majoritate, dar fiindu cá tiene cá acést'a nu se va intemplá, de acéa e pentru lege obligatória.

Arondarea comitateloru dupa nationalitati o afl: de fórte usióra, dar in privinti'a modulu, proiectulu e mancu.

Despusetiunile proiectulu in privinti'a usulu limbei le afla conformu celoru d'in proiectulu d'in 1861 si le primesece, coordinarea

FOISIORA.

Corbulu.

Peste nadulái,
Peste munti si vái,
Peste trei otara
Colo'n ceea tíóra
Unu corbu voinicelu
Ca-unu soimú sprintenelu
D'in ciu croncaniá,
D'in aripi porniá,
Munti 'si clatiná,
Vái 'si leganá
Codri-i scuturá
Ape turburá, --
Si totu culegea
Si ciubu 'si facea
Intr' unu ciungu uscatu,
La siesu ne amblatu, --
De ouatu, ouá
Puii si-i scotea
Bine 'i nutriá
Cu boii d'in gule,
Cu porcii d'in turme,
Si cu oi d'in stene
Si cu cai d'in stave, --
Ori catu 'i nutriá
Nu mai adaugea
Si nu mai creseca!
Corbulu d'ostenitu,
Tare-a adormitu,
Si in visu vedea,
Si lui cá-i graiá,
O baba betrana,
Cu burc'a seina,
Cu mocióca 'n mana:
„Corbu, pasere négra!

Ce amblí pribéga, --
Puii catu nutresci
Si ori catu se-i cresei,
Aripi n'oru avé
La sboru n'oru poté,
Pana nu te-i duce,
Si li voi aduce
De-unde mi sé bate
Si nu se prepade
Némtiulu si cu tureulu,
Si 'nea cu haiduculu,
O mana de némtiu
Del' umeri taiati,
Si unu capu de turcu,
Sange de haiducu.“
Corbu pasere négra
Ambla totu pribéga,
Peste nadulái
Peste munti si vái,
Séma 'si luvá
Lupt'a si-o portá,
Si candu rentoreca,
Tóte aducea
Bab'a ce-i dicea,
Si la pui le dá, --
Dar' ventulu batea,
Ciungulu 'lu rumpea
Puii 'i omoriá,
Jelea-lu ajungea
Si tristu se plangea
Catra unu fetioru,
Teneru craisiuru.
Craiu lu ce facea?
Arenlu incordá
Pe corbu sagetá,
Bine-lu nimeriá,
Iute 'lu prindea,
Cu cuie 'lu batea,
'N póta lu restiguiá!
Tíér'a multiamíá,
Cá craiu-o scapá,
De corbulu turbatu

Ce reu a predatu, --
Tíér'a se stringea
Si ea 'mi facea,
D'in celu craisielu
Mandru 'mperatielu, --
Dar' imperatielulu,
Mi apucá corbulu,
Pe stégu mi-lu puneá
Pajure scorniá,
Si cu ea domniá!!

Explicatiuni.

III. Mihaiu Vitezulu si boierulu Dobricianu.

Culesa in esemplariu deplinu in Tifanulu Mare in Carasu, tramisa de Dlu. N. T. Velia, -- in fragmentu de C. Varona, d'in Ternova in Carasu. --

Mihaiu Vitezulu a domnit de la 1592-1601. -- Dupa Sinkay (T. II. p. 244. etc.) Mihaiu d'inpreuna cu Petru II. Cereelu, au festu princiul lui Petrasieu Voda celu bunu; (p. 200) 1554 -- 1558. Fotiu o T. II. (p. br.) dice cá Petrasieu a avutu fiu pe Stefanu II. Alex. III. si pe Mihaiu, ce nu e adevératu, pentrucu Alex. III. a fostu moldoveanu. -- Man'a lui Mihaiu a fostu sora cu Iane vistierniculu celu hogatu, carele mai nainte a fostu banulu Craiovei.

Mihaiu sub Ales. III. a fostu banulu Mehadiel mai tarziu a Craiovei si fiindu Iane urchiulu seu in Constantinopulu, a chiauatu pe Mihaiu acolo cá se-i medlocéca Domni'a. Alex. III. aude de acést'a si poruncese cá se-i taie capulu, dar tiganulu fiindu beatu a fugitu, si la ro-gareu boieriloru Mihaiu capeta grati'a, dar mai tardu Mihaiu se duce la Constantinopulu si prin Iane castiga Domni'a.

Fotino aduce dupu unu strainu o traditiune (pag. 61. 62) carea se vede a fi isvorulu baladei, -- dar traditiunea in privinti'a persóneloru istorice nu se lovesce; altému elemintele baladei se afla in ea. --

In traditiune se spune cá pe timpulu lui Petrasieu Voda, tat'a lui Mihaiu, éra o miere veduva frumoáa, si avea la casa sa pe unu comisiunariu carele stringea oi pentru imperati'a turcésca etc.

De óra-ce traditiunea dupa unu strainu nu se lovesce cu istoria, eu mai multa pretiu asin da baladei ro-

mane, si asiu crede cá femea veduva s'a ingreunatu de Petrasieu Voda, si copilulu a fostu Dobricianu.

In districtulu Valeei in Romania mica si anume in satulu Stanesi se afla o manastire Dobrucea, si numele Dobruceanu l'asiu aduce, in corelatiune cu acést'a manastire.

IV. Mihaiu Vitesulu si Sasóia.

Culesa de Ionu Ardelénu pe la Versietiu. -- Acést'a baladu póte avé fantasía sa d'in atare aventura a lui Mihaiu Vitezulu.

V. Stefanu Voda si Vladica Iura.

Culesa d'in Secasiulu catra Oraviti'a prin Dlu N. T. Velia:

VI. Stefanu Voda si Gegiu.

Culesa in ténutul regimentulu romanu granitiano in esemplariulu mai bunu de la D. T. N. Velia, -- pe urma in Brasiovu dela Dlu Bartolomeu Balulescu, partea autai'a fórte buna, si dela D. Iosifu Olari invetiatiuru in Domani medibceiu. --

VII. Stefanu Voda si princes'a Dragn'a cu Gegiu.

Culesa de N. Lupu in Temisióra, si de mine in Lipov'a. --

In Romania au fostu 4. éra in Moldavi'a 14. Stefanu sub acestu nume domitori. -- Nu potú dice positivu care Stefanu voda e de a se intielege in baladele V, VI si VII.

D'in Sineai si Fotino am culesu cá in Romani'a Stefanu II. surdulu 1591 -- 1592 a fostu tiranu si odatu a ucisu 70. de boieri. -- Stefanu III. Cantacuzenu 1714 -- 1716 a persecutu parti'a lui Brancovanu dara nu a ucisu pe nime. Stefanu IV. Racovitiu 1764 sub scurta domnirie a spanzuratu pe Georgiu Bazescu in 26 aprilu pe póta curtii domnesci. Daca nu e cum-va acést'a Gegiu?

In Moldavia între toti Stefanu VI, nepotulu lui Stefanu celu mare 1517 -- 1527 a ucisu pe multi asiá incatu s'a ingrozitu mierele lui, si ea l'a otravitu. Stefanu XI. 1610 -- 1618 si 1622 -- 1613 a ucisu asemenea pe multi. --

VIII. Vintila Voda.

Culesa in prejarulu Temisiórei de dl N. Lupu. --

A fostu voda in Romani'a 1533 -- 1535, se numesce Vintila voda dela Slatina. A ucisu pe multi boieri si in anul d'in urma a mersu la Craiova de a ténutu venátore de cerbi, si aci unli d'in ai aci facú planulu sé mai ucida, inse simtiadu-se acést'a 'lu ucisera pe elu pe

crede, că numai celor usorati li este datu a sei: cumca in beserie'a orientale casatori'a e o taina, carea se incheie pe langa multe si multe regule canonice si civile, cele ce neobservandu-se punu la indoie'la validitatea tainci si adese ori tragu dupa sine anularea actului. — Accl'a-si corespundinte d'ora crede: că calugarii, ca atari nu potu avé cunoscinti'a institutiunilor canonice, care in unele casuci concedu despartirea casatoriici? — Daca domniei sale d'in alte puncturi de vedere d'ora nu e pe voia calugaria? — bine; daca inse d'in privinti'a calificarii, ce se recere imtr' unu judecatoriu besericescu, socôte a poté face exceptiune in contr'a calugariei, — se insiela cu atatu mai vertosu, căci insusi ar poté sé scie: cumca urdorii canóneloru, si chiar cei mai renumiti doctori ai beseriei resaritene in tóte tempurile au fostu si sunt mai alesu d'in clerulu regularu.

Bobanu.

Oradea-Mare, 28 iunie 1866.

Societatea de lectura a junimei romane de aici a voitu ca siedintiele sale d'in anulu acest'a sé le finésca catu se póte mai serbatoresce, decí alése d'in senulu seu doi membri cu insarcinarea ca in cuventarile lorú sé exprime multiamita junimei catra persoanele ce binemeritara de inflorirea acestei societati.

Siedinti'a ultima se tienú domineca in 24 iunie sub presiedinti'a Rss. D. canonicu Ioane Papp supraveghiatoriuu societatei, si a dlui conducatoriu Iustinu Popfiu. Siedinti'a fu solenitate adeverata, bucuria si placerea Rss. dnu supraveghiatoriu provocá bucuria tenerimeci care erá multiamita vedindu că a corespunsu doririloru iubitului ei supraveghiatoriu.

Rss. D. Ioane Papp, pentru a indemná tenerimeca si mai tare, promise ajutoriu de 40—50 fl. la edarea almanacului, si o invitá la o cina dupa ce si-va finí essamenile scolastice. — Bucuri'a nu o potu descrie, adaugu numai că Rss. D. Ioane Papp, — care d'in teneretiele sale lucra neobositu pe carier'a educatiunei cu rezultate frumóse precum adeverescu multe capacitati romane, — are devotamentu si placere multa pentru chiamarea sa, e inzestratu de manieri ce nu potu sminti a nu incordá diliginti'a tenerimeci.

De pre campulu de batalia.

De la médiadi. Cu tóte că cabinetulu imperatescu de Viena a insciintiatu pre celu de la Paris despre vointi'a sa de a predá Veneti'a, resbelulu totusi se mai continua.

Comand'a trupeloru imperatesci d'in Tirolu insciintiéza d'in orasiulu Cles că voluntarii italiani in 3 l. c. la médiadi, 5000 la numeru, atacara trei companie d'in batalionulu imp. alu siesele de venatori, cari erau pre Monte Suello. Italianii fura respinsi de trei ori pana in St. Antonio la Rocca d'Aufo, suferindu perdere mare, cam 500 morti si raniti. Cativa fura prinsu. Companiele imperatesci, — dupa ce si-ajunsera scopulu de a sustiené legatur'a intre dóue despartieminte de ostasi ce plecasera catra Rocca d'Aufo pentru sciricirea starei, — se retrasera la granitie, tienendu-le ocupate.

Despre acestu atacu scirile italiene d'in Brescia afirma ca dupa opunerea tare a Austriaciloru, voluntarii lui Garibaldi s'au retrasu in ordine buna, perdiendu unu capitanu. Garibaldi a primitu rana dar fórte usióra, in catu preste optu dile se va poté ivi calare in fruntea voluntariloru,

Totu armat'a imp. de Tirolu in 4 l. c. avú lupta de cincu óre la Vezza, sub conducerea majorulu Albertini. Italianii cari numeruau trei pana la patru batalióne fura respinsi preste Incudini, perdiendu celu putienu 200 de morti si raniti, lasandu 24 prinsu la armat'a imperatesca. Austriacii perdura 4 morti si 17 raniti.

In 5 l. c. demaneti'a Italianii atacara puncta de la Borgoforte. Resultatulu acestei lupte ni l'aduce buletinulu oficialu Nr. 13. De la comand'a armatei de médiadi.

„Cortelulu principale Cola 5 iuliu

„Inimiculu a atacatu astadi pana 1 óra d. m. puncta de la Borgoforte; la acestu tempu inecá cu foculu. Portarea armiei imperatesci fu croica, deselinutu se destinse locutiintele supremu Toma Novacu d'in alu 5 regimentu de artileria. 5 morti, raniti 3 oficiri si 9 barbati. Lupt'a se va incepe érași curundu. — In

2 si 3 iul. avantgard'a nóstra alarmá Rocca d'Aufo, Bagolino, Monte Suello, Monte Banisa si Passo Crace Domini le tienú catu-va tempu ocupate, si respinse pre inimicu catra Rocca d'Aufo, dupa lupte micutie la S. Giacomo si St. Antonio. Mai departe avantgard'a nóstra trecú peste Bornio, Vezza si catra Brena, fora a dá de opusetiune.

De la médiadópte. Lupta nóua n'avemu sé insciintiámu, căci armat'a nu s'a reculesu inca. Descrierea detaiata a nefericiteloru batalii intemplate pre acestu campu, ni lipsese inca, căci totu ce gasimu in asta privinti'a nu ni dá istoria completa, mai vertosu sunt nisece presupunerii. Asta data cauta sé insirámu numai presupunerile.

„Vlksfr.“ pretinde a sei că „perderile armatei imperatesci se potu socoti la celu putienu 100.000 de barbati; daca sé ie in consideratiune că fug'a preste riulu Elbe s'a intemplantu nótea, si că puncta de resbelu abié va fi fostu d'ajunsu.“

Diariile francesci primira d'in Gitschin unu telegramu cu datulu 2 iul. 5 óre sér'a (va sé dica, innainte de lupt'a cea mare de la Königgrätz—Josefstadt) in acest'a se dice: „Comandantele armatei prusesci insciintiéza perderile ce le-au suferitu Austriacii in luptele de la 26—30 iunie, acestea facu 30—40.000 de barbati. — Luptele de la Gitschin, Skalitz, Nachod, Hühnerwasser, Münchengrätz si Turnau dederu prinsu in manile Prusiloru 15.000 de feciori. Numerulu mortiloru si a ranitoru preste 20.000. Mai multe batalióne austriace fura nemice cu totulu, adeca pana la celu d'in urma omu. — Corpulu sassonu, brigad'a Kalik, corpurile Clam-Gallas si Gablenz sunt stricate cu totulu, nu mai potu intrá in batai. — Oficirii prinsu spunu că intrég'a armata austriaca e descuragiata si in parte si desfiintiata.“ — Altu telegramu totu d'acolo trimisu cu 6 óre mai tardiu, aréta raportulu generalulu prusescu Blumenthal, in care se dice: „Austriacii au perduu la Skalitz si Trautenau nu mai putienu de 25.000 de barbati, 24 tunuri si 7 stéguri. Perderea intréga aloru (a austriaciloru) e celu putienu de 40.000 feciori. Eri si astadi nu erá medilocu de ai face sé stee. Oficirii prinsu afirma că ei au fostu reu informati despre potera inimiculu.“

Scimu că Maj. Sa Imperatulu a trimisu pre contele Mensdorff sé dec desluciri despre starea armatei de médiadópte. Unu diurnalu de aici pretinde a sei că Mensdorff a si trimisu raportu, in care aréta că perderile nu sunt atatu de mari precum se presupunea, si că armat'a ar numerá inca preste 100.000 de feciori.

Vineri la 10 óre demaneti'a, cortelulu principale se mutá de la Hohenmauth la Leitomischl. Mensdorff a convenitu cu Benedek. Inimicitia nóua nu s'a intemplantu.

LITERARIU.

Limbele romane fatia cu limb'a latina.

Resultatele scrutariloru de pana acum.

(Continuare.)

A dóua perióda pana la estinderea imperatiei Romaniloru peste Italia, asiadara cam pana la finea antaiulu resboiu punicu.

„Lingua latina.“

E de presupusu, că in acésta epóca s'a impartitu limb'a in dóue dialepte, ca poporulu in dóue staturi. D'in limb'a cruda si dura a poporulu di jos se desvoltá acum prin forme mai curate si mai corepte, prin sunete mai chiare si mai fine limb'a nobililoru si a invetiatoriloru. Asiá se despartí limb'a vechia de cea nóua si se dede uitarii. Cicerune affá numai cuventarile lui Apiu Cecu; chiar si remasitiile poesiei cei vechie, precum sunt cantecele saliarie, nu se mai intielegeau. Pre tempulu acest'a incepura si scrierile oficióse, firese că in limb'a nobililoru, care prin acésta deveni limba literaria si se totu mai indepartá de cea populara. Primii cultivatori ai limbei latine sunt poetii; produsele lorú cele mai vechie sunt jocurile dramatece, si pros'a ritmica d'in versurile saturnine.

Remasitiile cantecloru saliarie si a fratileru arvali, legile regesei (leges regiae) la Festu, si franturile celoru 12 table sunt compuse intr' o limba fórte aspra si fara forme regulate. Cicerune si Civiu numesu limb'a acésta „horrida“.

Asemenea a fostu prelucrata de poeti si limb'a populara in cantecele popularie, d'in cari inse la noi n'a ajunsu nimicu, pentru că acelea vietuiau numai in gur'a poporulu si nu erau scrise. Latindu-si Romanii domni'a lorú poste mai multe provincie, a trebuitu sé influentiedie si limb'a lorú asupra dialepteloru vecine, care altcum erau afine cu limb'a latina; de óra-ee inse dialeptele acestea stateau si mai departe de limb'a literaria, se escá o diferentia nóua, adeca intre limb'a urbana si cea tieranésca.

Noi avemu dara de a distenge: sermo nobilis urbanus — si: sermo plebejus; vulgaris, quotidianus rusticus; intre aceste dóue unu: sermo oppidanus*) prin orasiile mai mice.

Insusi in Rom'a se vorbiau dialepte tieranésce in reprezentatiunile publice pentru petrecerea poporulu, d. e. idióm'a oscica in asiá numitele atelane. Persónele oscice d'in atelare se aseména cu dreptu cu persónele comediei italiene de astadi, si adeca: Maccus cu Arlechinó, Bucco cu Brighella.

Antai'a perióda cuprinde in sine tempulu cuceririloru romane pana dupa mórtéa lui Augustu. „Lingua romana.“

In decursulu acestei perióde facura Romanii cunoscinti'a cu alte tiere straine, mai vertosu cu Grecia; de aici imprumutara nobilii lorú cultur'a si gustulu mai finu, si-cultivara si polira limb'a. Cultur'a spirituala si a limbei trecú de la universitatea poporulu in manile individoru, a poetiloru si a invetiatoriloru poporulu; acésti-a inse apucara pe o cale cu totulu contraria poporulu, si asiá diferentia intre limb'a populara si cea literaria deveni totu mai pregnata*). De s'ar fi conserbatu proportiunea drépta intre aceste dóue limbe, diferentia sus numita ar fi fostu de folosu atatu pentru un'a, catu si pentru cea lalta, căci ea produsese acum dóue fantane pentru limba: potere si curatia; potere si avutia se atlá in limb'a populara, curatia o produceau invetiatii? In Rom'a inse scriitirii evului de auru in locu de a cautá avutia si potera in limb'a populara, si luara recursulu la cea grecésca.

(Va urmá.)

== **Recrutatiune nóua** se va face in moparcia, care estimpu e a dóua recrutatiune. In Ungaria se va finí pe 23 iul. n. Clasele indetorate sunt compuse de cei naseuti in 1845, 1844, 1843, 1842 si 1841. Inalttimea recruta e redusa la 59 deg.

== **Armele Prusiloru.** E cunoscutu că Prusii in resbelulu de acum'a intrebuintiéza pusecele cele nóue ale lorú, inventate de mecaniculu Dreyse in Sömmerda (Turingia prusésca). Unii le insira intre revolve, pentru asemonarea ce au cu revolvele lui Lefauchoux. Se incarca (umplu de'n deretru. Secreturu Prusiloru e in gatierea materiei cu care se umplu aceste pusec. Germanii le numesu Zündnadelgewehr, pentru că la descarcare n'au lipsa de capsula séu cremine, ci se aprindu prin apesarea unui acu. Terminu romanu acceptámu de la cei competinti, pana atunci noi o vom numí pusca prusésca pentru a incungiurá terminulu nemtiescu, candu vremu sé vorbimu de ele. Pusca prusésca se poté descarcá intr'unu minutu de siepte ori, adeca de patru ori mai multu de catu pusca co-

*) Cicero, Brutus 69: oppidanus quoddam et inordinum a Sadicensendi.
*) Quintil: „Quidam nullam esse naturalem putant eloquentiam, nisi quae sit quotidiana sermoni similitima, quo cum amicis, conjugibus, liberis, servis loquamur.“ — „Nam mihi aliam quandam videtur habere naturam sermo vulgaris, aliam viri eloquentis oratio.“

muna. Regimintele de venatori ale Austriei inca au pusee bune, cu tóte acestea aricidecele Vilelmu si-rósti parere a sé: „arm'a prusésca catra arm'a venatoriulu austriacu e in proportiunea in care e stenografi'a catra scrisórea comuna.“

== **Banca nationala austriaca** si-a dusu averile sale d'in Viena la fortaréti'a Comaronu in Ungaria. — E de prisosu se spunem impresiunea ce facú acésta in poporatiunea Vieni care si altminte sta sub impresiune dorerósa vedindu multimea de raniti ce sosescu d'in Boemi'a.

Cursurile din 6 Iuliu n. sér'a.

(dupa aretare oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de statu:		
Cele cu 5% in val. austr.	49.75	50.25
„ „ contributiunali	99.70	99.90
„ „ nóue in argintu	73. —	73.50
Cele in argintu d. 1865 (in 500 franci) ..	69. —	70. —
Cele nationali cu 5% (jan.)	60. —	60.50
„ metalice cu 5% „	55.60	55.80
„ „ main—nov.	56.75	57.25
„ „ 4 1/2% „	46.50	47. —
„ „ 4% „	42. —	43. —
„ „ 3% „	31. —	32. —
Efekte de loteria:		
Sortile de statu din 1864	58.50	59. —
„ „ 1860 1/2 in cele intrege	72.50	73. —
„ „ „ 1/3 separata	78. —	79. —
„ „ 4% din 1854	—	79. —
„ „ din 1839, 1/3	127. —	129. —
„ bancéi de creditu	100. —	100.50
„ societ. vapor. dunarene cu 4% ..	72. —	74. —
„ imprum. princip. Eszterházy à 40 fl.	65. —	—
„ „ Salu	25.50	26. —
„ „ cont. Palfy	—	21. —
„ „ princ. Clary	—	21. —
„ „ cont. St. Genois	—	21. —
„ „ princ. Windischgrätz à 20 ..	—	15. —
„ „ cont. Waldstein	—	18. —
„ „ „ Keglevich	—	11. —
Obligatiuni dessarcinatóre de pamentu:		
Cele din Ungaria	63. —	64. —
„ Banatulu tem.	61. —	62. —
„ Bucovina	59. —	59.50
„ Transilvania	58.50	59. —
Actiuni:		
A bancéi nationali	671. —	679. —
„ de creditu	135.50	135.80
„ „ scontu	565. —	568. —
„ „ anglo-austriace	63.50	64.50
A societatei vapor. dunar.	430. —	432. —
„ „ „ Lloydulu	165. —	175. —
A drumulu feratu de nord	—	—
„ „ „ statu	173. —	174. —
„ „ „ apusu (Elisabeth) ..	118. —	120. —
„ „ „ sudu	187. —	188. —
„ „ „ langa Tisa	147. —	147. —
„ „ „ Lemberg-Czernowitz ..	146. —	148. —
Bani:		
Galbeni imperatesci	6. 7	6. 9
Napoleon'd'ori	10.30	10.32
Friedrichsd'ori	10.75	10.85
Suverenii engl.	12.75	12.85
Imperialii rusesci	10.40	10.50
Argintulu	123. —	124. —

Responsuri. Tutororu domniloru eari ni s'au adresatu pentru primirea unui teneru romanu in o familia de negociatoriu d'in Viena, li aducemu la cunoscinti'a că oferirile le-am predatu respectivulu d. negociatoriu, carele insusi vre sé raspunda. Dlui M B. in S. Celu scrise si-aveau interesu nainte d'ast'a cu unu anu si optu lune. Speru că ne vei onorá cu temo moderne. Dlui R. post'a ultima Lipova in Banatu. Corespundinti'a D'tale n'are datu nu acimu unde si candu s'a intemplantu, noi presupunem ca in Lipova, dar cu presupuneri nu potemu purcede. Te rogámu s'o întregesi. — Dlui H in Hunadóra. Speru că ai cetitu programulu „Albini,“ deci Te rogámu sé binevoiesci a nu Te adresá nóua pentru publicarea onoru asemene scandale. Fii bunu si ni spune unde sé-Ti retrinitemu si operatulu si banii de corupt. — Dlui A—Z. C. binisoru. Te rogu sé nu ulití terminulu promisui, ca se vedi documintele, ep. priv. nu potu pentru ocupatiuni. Ne-ar interesá starea intelectualu si materialu a poporulu de acolo.

Fabric'a privilegiata de carete

a lui

JACOB LOHNER

mai nainte: Laurenzi et Lohner in Viena, Rossau, Servittengasse 13. si-recomanda magazinulu ei provediutu cu ori-si-ce felu de carete.

Blitzableiter
(Departatoriu de fulgeru)

(cu c. r. priv.)

conducatori isolati

si

cu stilpi de arama fara capetu

pestrece fórte prin constructiunea lui simpla si solida tóte cele de pana acum'a.

le produce pentru pretu fórte estinu

Fauraria

lui

Anton Brüll,

Viena, Alsergrund Hahngasse Nr. 6.

